

szám.

k. ü.

Mell

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — **Maros-Vásárhely,** —
 Szentgyörgy-utcza 9. szám.
 — ref. lelkészi lakás. —

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
 ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete“

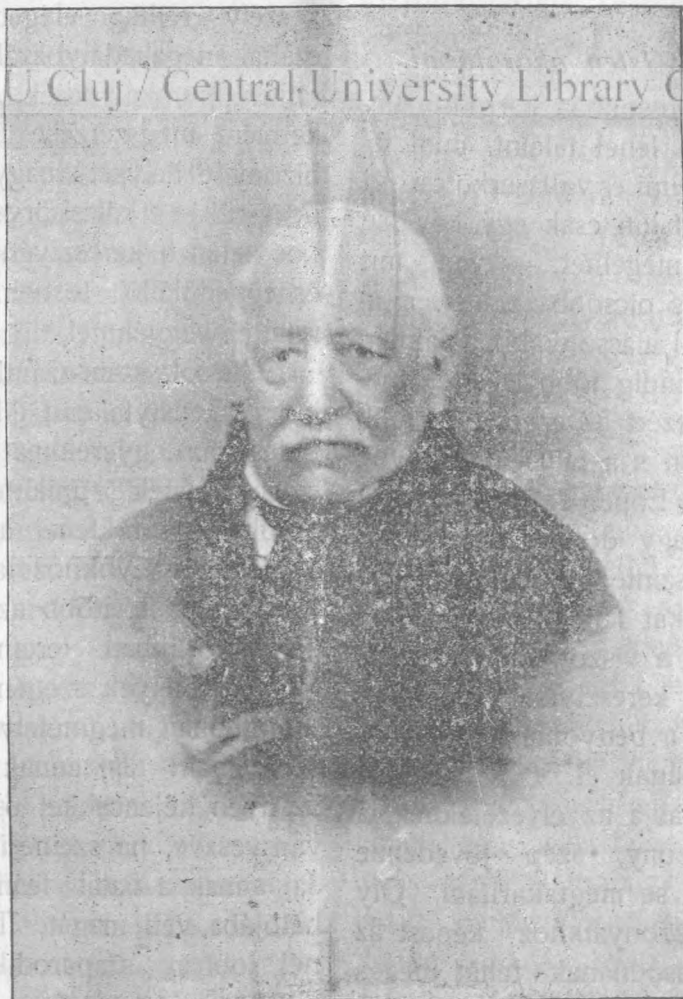
Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor
 Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill

BCU Cluj / Central-University Library Cluj

Kibédi Péterffy Károly volt marosvásárhelyi ref. lelkész és filozofiai író.

A házasságról.*)

Ha egy jó 50 esztendővel hátra tekintek, emlékszem olyan emberekre, kiknek megtiltották a házasságot, mert nem voltak olyan helyzetben, hogy leendő családjukat képesek lettek volna eltartani. De ez már régóta másként van; ma már a házasodás meg van könnyítve. Bizonyára haladást mutat ez a szabadság, de az is bizonyos, hogy ebben a szabadságban nagy kísértés is van: sokan könnyelműen házasodnak meg, s így mindenféle nyomoruságba jutnak. S ha tény is, hogy napjainkban sokan megházasodnak, akik 50 évvel ezelőtt erre nem kaptak volna engedélyt, éppen olyan tény az is, hogy ma sokan nem házasodnak meg, még olyanok se, akik a régi időben bizonyára megházasodtak volna. Sok különböző okot lehet felhozni a nőtlenség mellett, de én arról szeretnék egy pár szót szólani, hogy

a nőtlenség ellenkezik Isten akaratával.

Általában véve a városokban hasonlíthatatlanul több nőtlen embert lehet találni, mint falun. Ennek oka a társadalmi és valláserkölcsei viszonyokban rejlik. Aki falun csak egy kevésbé is szeret dolgozni — megélhet, — van mit egyék. Ott egyszerűbb és olcsóbb az élet, min városban különösen jóval alacsonyabb a lakbér. S azután falun még mindig több istenfélelme lehet találni, és éppen ezért az erkölcs is jobban áll, mint városban s a falusi viszonyok sokkal természetesebbek. Éppen ebből az okból nem is igen csinálnak nagy dolgot a házasságból, falun a házasodás szinte kötelező szabály. Városban pedig igen sokat lehet találni, akiket az ő véleményük szerint a viszonyok kényszerítettek a nőtlenségre, bár keresztyén szemléllőre éppen nem teszik azt a benyomást, hogy ők Isten akaratát szeretik járni el.

Sok fiatal ember rabja az élvezeteknek, a hiábavalóságoknak s bizony, szép jövedelme dacára, nem tud semmit se megtakarítani. Olyan módon élnek, hogy viszonyaikhoz képest az igen nagy. Hogy házasodnának tehát meg s hogy tarthatnák el családjukat, hacsak gazdag

leány nem repül karjaikba? Fényűző életük kényszeríti őket a nőtlenségre. Ha egyszerűbbek, takarékosabbak, megelégedettebbek volnának s ha a hitben járnának és abban maradnának, — éppen úgy lehetne nőszülniök, mint ahogy sokan mások, — kik hasonló jövedelem mellett ezt meg is cselekszik. A nőtlenségnek ez a fajtája tehát nem Isten rendelése; hanem tisztára a bűnnek és hitetlenségnek a következménye. Az ilyen emberek közül sokan mind mélyebbre és mélyebbre süllyednek, mert az Isten rendelése szerinti élet korlátai és áldásai nem védik őket. Hogy szabadok s nincsenek semmi által lekötve — csak látszólagos; életük — szolgaság. A női nem között keveset lehet találni, ki ilyen élvezetvágyból maradna hajadon. A nők túlnyomó nagy része előnyben részesíti a házaseletet a hajadonéletnél, de igen sok nem mehet férjhez. Ebben a kénytelen hajadon állapotban sokra veszély rejlik; elégedetlenek állapotukkal s ezáltal megakadályozzák az Úrnak Lelkét, hogy rajtuk munkálkodjék. S ha még a mindennapi kenyér megszerzése is nehézségeket támaszt, bizony e helyzet nagyon súlyossá válhatik, s nem ritkán erkölcsi örvényekhez is vezet. Ilyenkor aztán a keresztyén asszonyok álljanak elő és egyedülálló testvéreiket testileg-lelkileg szeretettel vegyék fel.

Mások szánt-szándékkal maradnak nőtlenek, hogy akadálytalanul élhessenek testi vágyaiknak. Feleséghez, gyerekhez kötve lenni, előttük elviselhetetlennek tűnik fel. Ezek az emberek az erkölcsiség rákfenéi a városokban. Sajnos, a felsőbb osztályokhoz tartoznak és éppen ezáltal annál elszomorítóbb az ilyenek életének hatása. Az ő körükben teremnek azok a szomorú regények, melyek szegény népünket elárasztják és mindjobban megmételtyezik. Jaj a kárhozát ezen szolgáltnak! Jaj annak az ifju embernek is, aki az ilyen kéjencekkel összeköttetésbe kerül! El van veszve, ha szeme idejekorán fel nem nyílik. Jaj annak a fiatal leánynak, aki ilyen emberek hálójába veti magát. Tönkre fog menni. S minél jobban szaporodik városainkban az ilyen „nőtlen urak“ száma, annál jobban terjed a rothadás, mely magával együtt mindent megrothaszt. Sajnos, elég nagy számmal vannak az

* Mutatvány Schrenk E. A házasságról című művéből. Fordította Erdélyi László. Utánfordítás kiadása Eperjesen.

olyan nők is, kik ezekkel a nőtlen urakkal együtt tartanak, kik a bűnt teszik keresetforrássá s nem is akarnak rendes, tisztességes megélhetés után nézni. Sirni szeretne az ember, ha ezekre a lényekre gondol, kik testileg-lelkileg maguk is tönkremennek s másokat is tönkretesznek.

Ó. bárcsak ébredne fel a megtérésnek lelke s közvéleményünk lenne ismét keresztyénibb! A szégyen pirja önti el az ember arcát, hogy manapság „az anyák védelme“ cím alatt törvényes elismertetésben akarják részesíteni a párázinaságot s annak következményeit.

Más kevésbé alacsony, de éppen ilyen elveendő okai is lehetnek a nőtlenségnek. Így pl. az önzés, mit semmi sem képes megtörni; külöcködés, amely nem ritkán titkos bűnökkel függ össze; félelem és irtózás, hogy majd más emberek szerint kell igazadni; fősვნყség és más hasonló okok játszhatnak közre, miért némelyek nem házasodnak. S egyesek — férfiak és nők egyaránt — tényleg azt a benyomást is gyakorolják, hogy valóban jobb is, ha házasságon kívül maradunk. Az ilyeneknél a lelki fejlődés az elszomorító. Ha valaki úgy fejlődik, hogy mással nem tud együttélni, mert szívében nincs szeretet: élete elhibázott élet s legtöbbszörre önmaga, vagy pedig nevelői hibásak ebben. Ez a földi élet nem egyéb, mint előkészület ama mennyei életre, ami szentséges tiszta szeretetben fog állani; nem szabad tehát annyira sajátosan fejlesztenünk magunkat, hogy sem én máshoz, sem más éhhozám találni ne tudjon. Az ilyet még csirájában le kell küzdeni, ha valakinek rá hajlandósága van, hogy akaratosság, önösség s zárkózottság teljesen kiirtható legyen, s helyére önmegtágadás, alázat, nyíltság őszinteség és szeretet lépjen. Ha az orvoslással sokáig várunk, később a szép szó nem használ semmit.

Aki Isten akarata ellenére, a maga saját bűneiért marad házasságon kívül — minden körülmények között veszedelemben van; mert hiszen teljesen hiányzik rá nézve a segítő kéz, a befolyás, a kiegészítés, a cél, mely jellemének, belső emberének kifejlődésére szükséges, hogy azzá legyen, amivé Isten képezni akarja. Életünk folyását önkényesen sohasem változtatjuk meg

büntetés nélkül s minden kétségen felül áll, hogy az Istennel való közösségünk a legjobban akkor virágzik, mikor önmagunkat korlátozzuk, megtagadjuk ha másokért élünk. Ellenben ha úgy rendezkedünk be, hogy lehetőleg mindent a magunk szempontjától vesszünk számításba — az ilyen élet tisztára önzés, az ilyen élet el van hibázva, úgy az Isten-, mint az emberekkel szemben.

Ha azonban méltányosak és igazságosak akarunk lenni, ki kell mondanunk, hogy manapság a viszonyok olyanok, hogy a férfiaknak és pedig a legkülönbözőbb állapotú férfiaknak — igen nehéz a házasság. Nem könnyű dolog ma házi tüzhelyet rakni. A tanult férfiak, kiknek szerény jövedelmük van, megijednek a házasságtól, mert sok intelligens ifjú nőnek nagy igénye van, még akkor is, ha nincs is vagyona.

Nincsenek a leányok egyszerűségre, takarékosagra, megalégedettségre nevelve, — úgy hogy szegény férfit nyomorba juttatják. Sok asszony (s így természetesen — leányaik is) szokott így beszélni: „Rangukhoz képest kell járnunk, — amire másnak telik — az nekünk is kell!“ S ha a férjnek is sokra van szüksége, a zsebe üres, — kénytelen adósságokat csinálni, melyeket nem tud kifizetni, bármennyire szeretné is. Hogy pénzt csinálhasson, mindenféle spekulációkba veti bele magát — s így kétszeres-háromszoros nyomoruságba jut, — ami aztán bizony sokszor kétségbe is ejti. Mindezt meglátják s megjegyzik a fiatal emberek — s megijednek a házasságtól.

Egyszerűbb fiatal ember, ki mint iparos vagy általában mint munkás keresi kenyerét, másként van. A házasság előtt nem töprenkedik annyit, mint a tanult ember, s nem tart annyira a lépéstől. De miután megtette, bizony sokszor ő is olyan nyomoruságba jut, mint a tanult ember. Keresete a mai tulhajtott viszonyok közepette nem biztos. S ha nem tanult meg takarékoskodni s olyan feleséget kap, aki ezt szintén nem tanulta meg — s talán egyáltalán nem is érti a házvezetést — bizony a szükség kimaradhatatlan. S azután következik a civakodás — a ledérség — s a család züllik. Vajjon nem arra

indít-e az ilyen elrettentő példa sok fiatallembert, hogy a házasságról végleg lemondjon.

Ha azonban e viszonyokat és a személyeket jobban szemügyre vesszük — nem lehet mondani, hogy ezeknek a családoknak anyagi nyomoruságát s teljes erkölcsi züllöttségét magában véve a házasság okozta volna. A nyomoruság oka sokkal inkább az illetőknek a házasság előtti állapotában található. Talán a férfi nem elég tevékeny a maga hivatásában — ezért nem tud eleget keresni. Vagy ha nem ez az eset: ha szorgalmas és sokat keres — még sem elég, ha sem ő, sem felesége nem takarékos, s felesége nem volt úgy nevelve, hogy belőle jó házi asszony lehessen. De csak is egy részét képezi azoknak a számtalan okoknak, melyek miatt sok család nyomorba jut s elzüllik. Minden ilyen nyomoruság oka a hitetlenség — s hogy nincs a szivekben az Úrnak félelme. Ha sem a fiatal ember, sem a fiatal asszony nem neveltetett az Isten félelmében; pedig csakis az ilyen nevelés nevel praktikus életre. S ha sem a vallástanításnak, sem a konfirmációi oktatásnak nem az volt a célja, hogy őket a Krisztushoz vezesse, avagy minden keresztyéni nevelés és oktatás dacára is hitetlenek maradtak — akkor hiányozni fog nekik a tulajdonképeni alap, hogy a mennyei áldást úgy a házaselethez, mint a családban és a mindennapi foglalkozásban megnyerhessék. Sajnos, a legtöbb családban tényleg ez a baj!

Népünk erkölcsi élete alapjában meg van rendülve. A keresztyén családi élet képezi az alapját a nép erkölcsi életének. Ha tehát változást óhajtunk, neveljük a gyermekeket Istennek félelmében s vezessük őket a Megváltóhoz. Fiak, lányok tanulják meg, amire az életben szükségük van, s tanuljanak meg lemondani arról, ami helyzetükön, erejükön kívül esik. A hol istenfélelem és élő keresztyénség lakozik — onnan eltűnik a fényűzés, az adósságcsinálás s nagyzási hóbort; az emberek a mindennapi — gyakorlati életre nézve világosságot nyernek s megtanulják önmagukat fegyelmezni. Vád a sokféleképen elhibázott családi nevelés, az iskola és egyház ellen, amit manapság különösen férfiak szájából oly gyakran lehet hallani: „Nem házasodhatom meg, hol tudok én annyit szerezni,

hogy abból családot tudjak eltartani?“ Tanuljuk meg az Istent félni, az Úr Jézust szeretni, az egyszerű, takarékos, szorgalmas életet s neveljük gyermekeinket az életre, hogy addig nyújtózzanak csak, ameddig a takaró ér — s ezek a vádak egymásután elnémulnak. Semmi ellenvetésünk sem lehetne, ha tényleg hívő keresztyén ember mondaná: „Nőtlen maradok, mert nincs módom hozzá, hogy megnősüljek“, — de ha istenellenes viszonyok és hibás nevelés kényszerítenek nőtlenségre, akkor észre kell vennünk, hogy a házaselethez való rabszolgai lemondás gyümölcsei igen-igen sok esetben erkölcstelenség és a nép erkölcsi életének megrontása, megmérgezése; ezért okvetlenül szükséges a megtérésre hívogató szó!

Halljátok meg atyák! Halljátok meg anyák!

Áratáskor.

*Istené legyen dicséretünk, hálánk,
Reménységünkben hogy meg nem csalódnánk:
Im megtartá a vetést aratásra,
S nem engedé hogy vész törjön reája.*

*Mert ő jorgatja bölcsen az időket,
Céljai szerént rendelvén el őket:
S a mint áldani vagy fenyíteni akar,
Ugy száll le tőle napfény vagy zivatar.*

*Ott látom mindenütt az ő kezeit,
Mikor meggyógyil, mikor megsebesit;
Ő hoz vihart és ő fakaszt virágot,
Jóvolta tőlünk soha el nem szállott.*

*Ez év áldása is az ő kegyelme,
Nélküle egy lélek sem létezhetne,
De ő kegyesen fentart, ápol, éltet,
Övé legyen a hála és dicséret.*

Dénes József.

Miért üldözöl engem? . . .

— Csel. VII.—IX. —

Ott halad a széles országúton Damaskus felé a gyűlölettel és vad dühvel eltelt, a törvényhez kötöttségekig ragaszkodó zsidó: Saul. Főpapi felhatalmazó

Ivelek birtokában rettenetes fenyegetést és öldöklést lihegve siet az Ur hívei ellen. Fel-felujul emlékezetében az István vértanu irtózatoss és csodálatos halála, melynek ő szemtanúja volt. Még ott cseng fülében a közápor alatt haldokló István imája: „Uram! ne ródd fel nekik ezt a bünt!” S tusakodni kezd lelkében, hogy hát gonosz lehet-e az, a ki így hal meg, ki utolsó szavaiban is áldást s nem átkot könyörög gyilkosaira? De mégis! a törvény, melynek ő él, az szent, igaz és jó! István volt a gonosz s a többi is gonosz mind... vesszenek hát!... ösztönzi ellenük vad dühösködése, a názáreti Jézus Krisztus hívei elleni kegyetlenkedése; vérszomja. Ki mások ellen indult, ime birokra kél önmagával s küzd a saját jobb énjével. Így közeledik Damaszkushoz. Már-már ott áll a kapu előtt s már érezni véli, hogy mint fog örülni munkája sikerének: az új áldozatoknak. De nagy hirtelenséggel csoda történik vele az uton: Saulból Pál, a törvény hívéből az evangéliom híve. a keresztyének üldözőjéből a keresztyénség legnagyobb apostola lesz. Oh! Istennek milyen csodálatos munkája láttatik meg rajta. Kitéd- dig nem tudott megtörni az, ha látta az igazságtalanul bántalmazottaknak ezer meg ezer kinszenvedését, most egyszerre mint gyümölcseszel tulmegrakott fiatal fa, saját munkája gyümölcsseinek sulya alatt magától letörik. Ezelőtt nem értette, honnan van az a bámulatos kitartás, az a lelkes buzgalom, melylyel a Krisztus hívei el valának telve. Nem bírta felfogni, minő csodás lelki- erő lakozik azokban, kik édes-örömet, dalolva mennek a lángsírba. Nem tudta megmagyarázni magának, mi varázsolja azoknak arcára a boldogság derűjét, kik közápor alatt veszítik életüket — a Krisztusért. És most egyszerre „nagy világosság támad” körülötte. Kezd tisztán gondolkozni, tisztán látni.

Nagy hatalom mégis az a Krisztus és nagy szeretet, — gondolja magában. Kik érte küzdenek, — ime — azoknak fájdalom eltompul, azoknak a halál nem keserves elpusztulás. Nagy hatalom és nagy szeretet az a Krisztus, a ki nem hagyja el övét a halálban sem, sőt végső fájdalmaikat átváltoztatja gyönyörűséggé.

És én — töpreng tovább Saul, — ezt a Krisztust s ennek az embereit üldöztem. Miért? ... Oh a vak gyűlölet volt a vezérem, semmi más. Szégyenkezni kezd az üldöző, oldalát égetni kezdik a felhatalmazó levelek. Föltámad benne a lelkiismeret vádaskodó szava: „Saul, Saul! miért üldözöl engem?”

Küzdelmet vi, nagy küzdelmet saját magával s reszkette gondol az igazságos nagy büntetésre, amire eddigi viselkedésével oly nagyon rászolgált. Folyton cseng fülében a kérdés: Miért üldözöl engem? Miért haragszol rám? Én reám, ki nem azért jöttem, hogy a törvényt eltöröljem, hanem, hogy inkább betöltssem azt; (Máté 5; 17.) miért gyűlölsz engem, a szeretet vezérét? ...

És gondolat villan át a meggyötört agyon:

„A szeretet vezérét?”

Hátha még irántam is van benne szeretet, az én bűneimre is irgalom?! Hátha magához fogad s meg- tisztít bűneim szennyétől?! ...

A evangéliom fénye ragyog fel egyszerre. Porba hull az erős férfi, s mikor új erőt nyerve ismét felkel, lelkében már ott fészkel a szilárd elhatározás: követője leszek annak, aki ellen eddig harcoltam. És az, ki mint ellenség indult Damaszkusba, lelkében már átalakulva, mint rokon, mint barát lép be a város kapuján. Meghalt Saul, megszületett Pál!

Saul meghalt, de élnek utódai. A keresztyénség elleni támadások még most sem szüntek meg. E támadások különböző formákban végig húzódtak az egész történelmi időszak és talán a legveszedelmesebb alakjukban éppen napjainkban folytatják ostromukat.

A külső támadások ma már jórészt szünetelnek, de annál gonoszabbá vált a helyzet azáltal, hogy azoknak a nyomába a belső támadások legiója jött. Statisztikai adatok azt vallják, hogy a keresztyénség gyarapodásban van. (Az egész világon van körülbelül 1540 millió ember. Ebből pogány 760 millió, mohamedán 210 millió és zsidó 10 millió. A többi tehát 555 millió keresztyén. A keresztyénség számra nézve tehát elég tekintélyes, de ha nézzük a pogányságot s a tőle nem messze álló mohamedánokat is, bizony a sötétség még mindig óriási!)

A keresztyén egyházak most lehet ugyan, hogy több tagot számlálhatnak, mint az előző időkben, de az igazi hit emberei kevesebben vannak, vagy legalább is nem többen. A kik a számoknak örülnek és emberekhez ragaszkodnak: azokat megnyugtathatja az egyház mai állása; de mi nem számíthatunk az igaz keresztyének közé, sőt Krisztus ellenségének tarthatjuk azokat, akik külső szin szerint tagjai az anyaszentegyháznak.

És hányan vannak ilyenek?! Hány az olyan ember, aki napról-napra tengeti életét az erkölcstelenség, vallástalanság kenyerén? Hány az olyan, ki nem tesz eleget a valláserkölcsei élet legelemibb követelményeinek? Hány az olyan, ki még a tizparancsolat egyszerű ágazatai közül is vagy egyiket, vagy másikat folyton sértegeti. Ime a Saul utódai, a Krisztus ellenségei! Ilyenek egyesek, ilyeneket találhatsz a családok körében, ilyenekből áll a társadalom nagy része.

Az igaz keresztyén elkeseredéssel és undorral olvashatja napi eseményeink krónikáját, melyeket bűnök, gaztettek töltenek be, s önkénytelenül is fülébe csendülnek az Ur Jézus szavai: E világ engemet gyűlöli, mert én bizonyosságot teszek róla, hogy az ő cselekedetei gonoszak. (Ján. ev. VII. 7.)

Hány csalóról, tolvajról, gyilkosról vehetünk hírt? Hány hálátlan emberről hallhatunk, ki nem, hogy megköszönné, hogy élhet, hanem káromlással illeti Teremtője nevét, hálátlanságából, undok bűneiből újabb és

ujabb tövis koszorukat fon, újabb és újabb kereszfákat igyekszik faragni Megváltója számára . . . És mennyien vannak, a kikről nem beszél a hir, de szintén a Sátán rabszolgái.

Ime, mindezek a Saul utódai, erős támadói a keresztyénségnek, mert míg egyfelől elszakítják magukat a Krisztustól, — másfelől példaadásukkal elszakítanak másokat: rokonaikat, barátaikat is.

Oh, sokaknak volna szükségük megtérésre, igaz életre. Oh, sokaknak volna jó, ha — mint Saulnak — megjelenék a mennyei világosság, melynél belátnák, hogy eddigi életük a kárhozát élete volt és szakítanak azzal. Bizony, ha e világosság láttatnék sok ember által, megapadna azoknak száma, kik fegyvert emelnek önmaguk ellen és megapadna azoknak száma, kik midőn a halál révébe érnek kimondhatatlan rettenéssel tekintenek a sir elé.

Oh ha megfontolná mindenki, hogy a boldogulás egyetlen módja az Istenhez való ragaszkodás, az ő parancsainak betöltése, vagyis a Krisztus követése, akkor általános boldogságnak volna tanyája a földi lét. És hogy ide juthasson bárki el, ahhoz nem is szükséges valami nagy dolog. Egyszerűen meg kell vizsgálnia életének minden mozzanatát és tettét; bizonyára megfogja látni: mi volt abban helytelen s az igaz istenhittel ellenes.

És ha ez az önvizsgálás a kellő szigorral lefolyt, csendülni fog magától is bennünk a lelkiismeret szava, mely míg egy részt kárhozát, más részt kegyelmet is ígér:

„Miért üldözöl engem?”

És azután magától jő a többi, mint egykor jött Saulnál. Bűnösségünk tudata porba fog sujtani, de csakhamar reá fölemel az égi biztatás: „Istennél van irgalom; a ki megtér idvezül!”

Midőn fölemelkedünk újból a porból, önkénytelenül is jönni fog, hogy kerüljük azt, amit a világosság előző életünkben rosznak mutatott, hogy vetkezzük le az ő embert s öltünk fel egy újat, igazat.

Levetkezni való pedig mindnyájunkban van; igen, mindenikünkben van egy és más olyan, ami az igaz keresztyénségnek ellensége.

Vajha adná a sorsok intézője, hogy világosság támadna mi bennünk is, hogy látnók meg a kivetendőket! S vajha csendülne meg a biztató intelem, hogy térnék meg mindnyájan és valójában az Ur Krisztus táborába.

Mindmegannyian többé-kevésbé rosz indulattal, mint ellenség igyekszünk a jövő élet Damaskusa-felé, hol Krisztus követői a boldogok; — vajha mint rokon, miot barát érkezhetnének meg oda.

S. Váradi Albert,
ref. lelkészjelölt.

Isten Igéje.

Jézus a megtartó,

Valaki segítségül hívja az Ur nevét megtartatik. (Rom. 10. 12. 13)

Meg fog téged tartani. Halld kegyelmes szavait:

„En az engem szeretőket szeretem és a kik engemet szorgalmasan (korán) keresnek, megtalálnak engemet, (Péld. VIII. 17.) „Emlékezzél meg a te Teremtődről a a te ifjuságodnak idején” (Préd. XII 3.) „Mint a pásztor, az ő karjával egybegyűjti a bárányokat és ölében hordozza” (És XL. 11.) Jézus pedig monda: „Hagyjatok békét e kis gyermekeknek és ne tiltsátok meg őket, hogy hozzám ne jöjjenek, mert ilyeneké a mennyeknek országa” (Mité XIX. 14.) Megtartotta Jósiást, Salamont és Timótheust, mikor még egészen fiatalok voltak. Sok nagynevű férfiut mentett meg, kik a világ áldásává váltak s az egyháznak diszei voltak, mikor még egészen fiatalok voltak. Egy kis leányka, e sorok szerzőjének tanulójárja, szívet átadta az Úrnak s ez által megváltatott. Egy napon a leánykát nagy szerencsétlenség érte, nevezetesen kezét rettenetesen megégette. Azonnal kórházba vitték, hol jobb ápolásban részesülhetett, mint otthon. Fájdalma nagy volt, de azért nem zúgolódott. Minden fájdalmi között is azonban boldog volt s nem félt a haláltól. Egy éjszaka, mikor minden csendes s az ápolónő távol volt, egy gyöngye hangot hallottak énekelni:

„Jézus név a mienk lett,
Drága név a bűnös előtt;
Mert üdv- s életet hozva,
Fé'elmet s gyászt eltörölt.”

Köröskörül minden elcsöndesedett, semmi más nem hallatszott, csak a terem nagy órájának tikk-takkja; egyszer újra meg szó'alt a kis leányka gyöngye hangja:

„Boldog vagyok hogy ha nevét
Gyászomban is dicsérhetem
És ha a ha'dokolókkal
Neki ezt énekelhetem;
Ámen, Istennek báránya,
Ámmen, ámmen, halleluját”

A mint az ápolónő újra visszajött hozzá s megtekintette, imé, a leányka már halva volt s lelke az égben. A bűnösök barátja által megtartatva, felment hozzá, hogy azután mindörökké vele legyen az ő fényes hajlékaiban.

Egy nyolcz éves kis fiú, veszett kutya által megmarva, veszettségben meghalt. Apátlan, elhanyagolt és szegény létére is szerette Idvezítőjét és boldog volt. „Félek, hogy fia már nem sokáig fog élni”, monda a jelenlevő orvos a csaknem kétségbeesett anyának, Bármily halkan volt is ez mondvá, meghal-

lotta a fiú s azonnal így szólott: „Örülök, hogy ezt kell hallanom.“ „Hogy hogy kedves gyermekem?“ kérdezé az orvos. Kellemes mosolylyal felelé a fiú: „mert haza megyek“. Erre tántorítójával beszélgetni kezdett azon békés lakások felől, melyeket előkészíteni előrement Krisztus azok számára, a kik őt szeretik. S azután szives bucsút véve barátaitól, a Jézusban édes álmra szunnyadt és elment ot honába. Örvend Isten, ha megmentheti a fiatalokat s az figyelemreméltó tény, hogy aránylag kevés öreg ember találja meg Istent. Az idős korban az értelem meghomályosodik, a szív megkeményül, a lelkiismeret eltompul, — de nem úgy van ez az ifjaknál. Fiatal vagy? Krisztus Jézus jött téged is megtéríteni.

Koros vagy éveidre nézve? Ő jött téged is megtéríteni. Ő megmenthet és meg is akar téged menteni, örökkévaló boldogságba juttani, ha bizalmadat benne helyezed. Ő nem fog téged kítaszítani. Ő nemcsak a fiatalokat menti meg, a bűnökben megöszültek is teljes és szabad váltságot találnak benne. „Minekokáért meg is tarthatja mindenestől fogva azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez“ (Zsid. VII. 25.). „Hogyha vallást térsz a te száddal az Úr Jézusról és hiended a te szivedben, hogy az Isten őtet feltámasztotta a halálból, megtartatol“ (Róm. X. 9; Ján. III. 14, 15).

Gazdag vagy? Mégis csak szükséged, van kegyelemre és ő megtarthat téged: „Mert nincsen különbség vagy zsidó vagy görög között; mert mindeneknek ugyanazon egy Urok, a ki gazdag mindenekhez, a kik őket segítségül hívják. Mert valaki segítségül hívja az Úrnak nevét, megtartatik“ (Róm. X. 12. 13.)

Szegény vagy? Ő idvezithet téged. A szegénység idvezüléssé nem akadály, sőt még előmozdithatja azt. A szegényeknek különösen hirdettetik az Evangéliom.

Erkölcös vagy? Épen olyan szükséged van a megtartásra, mint a leghaszontalanabb embernek. „Nincsen a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is“ (Zsolt. XIV. 3; Róm. III. 10; I. Kor. VII. 46.) A te képzelt igazságosságod semmit sem használ Isten szemében; olyan az, mint a piszkos rongy. A te rendes templomba járásod s az, hogy erkölcsi kötelességeidet hiven betöltöd, hasztalan és lelkedet soha meg nem tarthatja, ha egyszersmind Krisztusban is nem hiszsz, „Valaki nem szereti az Úr Jézus Krisztust, legyen átkozott és Istentől örökké elvetetett“ (1 Kor. XVI. 22.) Egyedül Krisztus idvezithet.

Kegyesség útja.

Az adakozó kertész.

Barátságos és jólievő volt a szegényekhez egy szegény kertész, sok garast, melyen kopott ruhája helyett magának új ruhát vehetett volna, osztott szét a szegél-

nyeknek, a kik gyakran felkeresték. S mikor egyik-másik ember társa csodálkozását fejezte ki bőkezűsége miatt előtte, rendesen azt mondotta: „Szükségesám, hogy az ember néhány almát a kerítésen kívül is kidobjon“.

Mivel ezt a mondását többször ismételte, egyszer megkérdezték, hogy mit akar azzal tulajdonképen mondani. S akkor a kertész a következőket mondotta:

„Egy alkalommal több szegénythivtam be a kertembe s megengedtem nekik, hogy a fákról leesett almákból annyit ehetnek, a mennyi nekik tetszik, de megtiltottam nekik, hogy a gyümölcsből zsebre rakjanak s elvigyenek. Egy gyermek azonban, ravaszabb s előre látóbb a többinél, néhány szép almát kidob a kerítésen kívül, hogy felszedje, ha kimegy. A fiú, hasonlóan az evangéliomi sáfárhoz, hűtlenül viselkedett s azért nem is engedtem többé a kertbe. De valamint a méhecske minden virágból képes mézet gyűjteni, a gyermekek ez eljárásából én is szívtam magamba valami jót. Ime, — gondolám — e világon a dolog úgy áll mivelünk, emberekkel, mint azokkal a gyermekekkel ott a kertben. Mi is élvezhetjük a világ javait, de semmit azokból e világból ki nem vihetünk. A mit a szegényeknek igaz könyörületből adunk, azt — hasonlóan ama gyermekekhez — a kerítésen kívül dobjuk, hogy egykoron túlhan, az örökkévalóságban megtaláljuk“...

Egyháztársadalmi élet.

A dési konfirmáltak egyesülete szeptemberi közgyűlésünkön.

Szervező irodánk örömmel értesült, hogy a dési konfirmáltak egyesülete szeptemberi közgyűlésünkön szintén képviselteti magát.

Az erdélyi ref. lelkészek és tanítók szociális kurzusa Maros-Vásárhely.

Egyházkerületiszervező irodánk kurzusa kiváló gondját képezi, hogy lelkészeink és tanítóink kellő felvilágosításban részesüljenek szociális feladataik betöltésére nézve. Szervező irodánk az első ilyen kurzust egyházkerületi értekezletünkkel egyidejűleg fogja rendezni s azon 30 lelkész és 10 tanító vehet részt. A kurzus ideje f. év szept. 11. és 12. A kurzusra jelentkező lelkészek és tanítók kedvezményes vasuti jegyben s napi 3 korona ellátásban fognak részesülni. Előadások tartására Főtisztelendő és mélt. Kenessy Béla erdélyi püspök urat, azon kívül Bernáth István urat, a magyar Gazdaszövetség igazgatóját, dr. Koós Mihály miniszteri titkár urat, a szélelyföldi miniszteri kirendeltség vezetőjét, dr. Gidófalvi István kir. közjegyzőt, Nagy Károly theol. tanár, egyházkerületi főjegyzőt, Pokoly József theol. tanárt, Geöce Sárolta írónőt, Kolozsvári Lajosné írónőt, Szánthó Menyhért urat, a szociális muzeum igazgatóját kértük föl s kívülök az előadásban részt vesz Tóthfalusi József...

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

Az üres koporsó és az élő Krisztus.

(János ev. 20, 1.—18.)

Alapigénk a hívő ember életébe világít be s a Krisztus feltámadásának az emberhez való viszonyát mutatja be.

OKTATÓ JEGYZETEK.

I. Az üres koporsó. Szeretet volt az, a mi kivette az asszonyokat Jézus koporsójához; nem reméltek ott mást találni, csak Jézus holttestét. S még ebben is csalatkoztak. Mert ha az élő Krisztusban nem hiszünk, hiába akkor szeretetünk ragaszkodása még azokhoz a dolgokhoz is, melyek reá emlékeztetnek. Hiába akkor minden kapcsolat külső formákhoz, bármennyire öltik magukra a hagyomány, a családi vagy nemzeti örökség jellegét, mind ez, ha az élő Krisztus élet-erejétől nincs áthatva, nem is adhat vizasztalást; sőt elhomályosíthatja szemünket, eltompíthat minket az igazság hirdetése iránt, hogy mindinkább nehezebben fogjuk fel az Isten esodálatos dolgait.

II. Az élő Krisztus. A hol ő jelenik meg, a hol az ő szavát fölismerik, ott megváltozik minden. Az élő Krisztusban való hit adja meg az üres koporsóhoz való érzelmeinknek a helyes értéket. Akkor ez annak lesz a jelképe, hogy Jézus megholt bűneinkért, de meggyőzte a halált, hogy ő vele éljünk. Az élő Krisztus elveszi a szomorúságot és örömhírt ad ajkainkra, ő elveszi a csüggedést és bátorságot ad, elveszi a halál félelmét is és Isten gyermekeivé tesz

* * *

Egy kis vakonszülött leány műtét útján megnyerte a látóképességet. Mikor először kivették, különösen a napfény okozott neki sok örömet. Azonban mikor eljött az est és a nap lenyugodott, könnyeket hullatott, mert azt hitte, ismét megvakul; de a hajnal elvette bánatát s megújította örömet.

V. J.

Az — „Utolsó vacsora“ t renoválják. Milanóból írják: Leonardo de Vinci világhírű képe, az „Utolsó vacsora“, amely eddigelé egész napon át volt megtekinthető a milánói Sancta Maria della Gracia templom reflektóriumában, ezentul naponként csak két órára lesz látható a nagyközönség számára és akkor is csak annyiban, amennyiben ezt a renoválási munkálatokhoz felállított faállványok megengedik. A renoválást Cavenaghi milánói tanár vezeti. A tanár előbb megvizsgálta a kép jelenlegi állapotát és lesújtó eredményekre jutott. Kitént, hogy halhatatlan mester híres képe nem freskó, mint eddig hitték, hanem olajfestmény, melyet közvetlenül mészfalra festett. A festék és firnisz keverék arányát azonban még most sem sikerült megállapítani. A kép pusztulása nagyobbára onnan van, hogy a falról apró levélkéké válnak le, melyeket a legkisebb fuvallat is megrezegtet és erősebb léghuzam már leszakítással fenyeget. Ami a képből még menthető, annak megmentését Cavenaghi tanár saját rendszere alapján meg fogja kísérelni. A kép minden egyes levélkéjét az előreszen könnyen meg fogja nedvesíteni és azután egy külön erre a célra előállított szintelen enyvvel eredeti helyére rá fogja ragasztani. A munkához roppant türelem kell. El fog mulni egynéhány év, míg a képet legalább annyira helyreállítják, hogy azután már az igazi renováláshoz is hozzáfoghatnak, ami a százados szenny és füst eltávolításából meg korábbi művészek rontásainak helyrehozásából fog állani. Cavenaghi eddigi kísérletei a legjobb eredménnyel jártak.

Nyomatott Adi Arpád könyvnyomdájában Maros-Vásárhelyt.

Ország-világ.

Az ország házából. A magyar képviselőház szünete megkezdődött. Csendesek a falak; üresek a folyosók s a képviselő urak hazaszéledtek — nyaralni. Az egyes miniszterek is megkezdték a nyaralást, de hivatalaikban lázas munka folyik az őszi időnyre, a melynek viharos időket jósolnak. Hír szerint ekkor terjeszti be Andrassy gróf belügyminiszter az új választási törvényt, amely az általános és titkos, községenkénti választást fogja meghozni. Ugyanezzel egyidejűleg jön a *katonai létszám felemelésre* vonatkozó törvényjavaslat is. Érdekes híre a hétnak az is, hogy a most Angolországban időző Andrassy Gyula belügyminiszter visszavonul a politikától s az új belügyminiszter Bethlen István gróf lesz.

Angolország Németország ellen. A két világhatalom folyton aggodó szemmel nézi egymás gyarapodását. A nagy Németország egy utóbbi időben elsőrendű tengeri hatalommá küzdte fel magát s így Angolország vezető körében az az aggodalom támadt, hogy veszélyeztetni Németország az angliai gyarmatok fejlődését. Ezért Angolország szövetkezett az orosz cárral s Franciaországgal, hogy az esetben, ha Németország az Angol gyarmatok kereskedelmi fejlődését gátolni akarná, legyenek Anglia érdekeinek védői.

Török forradalom. Törökországban az új török-párt forradalmat kezdett. A katonák megtagadták az engedelmséget s támadásba törtek ki. Ugy látszik, hogy ezek nem ismerik a Kornelius százados katonáinak engedelmség tudását.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhely.

FIÓKINTÉZETEK:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsi-szentgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen**, bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kísértésnek, hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen elállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűlt sziveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzügyítés ujból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.

M.-Vásárhely